

Briselē, 2020. gada 17. novembrī
(OR. en)

12957/20

**SAN 406
DEVGEN 165
ONU 71
COVID-19 22**

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Iepriekš. dok. Nr.:	12276/20 SAN 378 DEVGEN 144 ONU 61
Temats:	ES loma Pasaules Veselības organizācijas stiprināšanā – Padomes un dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi (2020. gada 6. novembris)

Pielikumā pievienoti Padomes un dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par ES lomu Pasaules Veselības organizācijas stiprināšanā, kas apstiprināti, izmantojot rakstisko procedūru, ko pabeidza 2020. gada 6. novembrī.

**Padomes un dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par ES lomu Pasaules Veselības
organizācijas stiprināšanā**

**EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME UN PADOMĒ SANĀKUŠIE DALĪBVALSTU
VALDĪBU PĀRSTĀVJI**

1. ATZĪST, ka Covid-19 pandēmija un tās izraisītās sekas veselības, sociālajā un ekonomikas jomā ir vēlreiz apliecinājušas, ka cita starpā ir vajadzīga stipra, globāla, daudzpusēja sadarbība, stipras, globālas veselības aizsardzības spējas un globāla reaģēšana uz problēmsituācijām veselības aizsardzības jomā. Balstoties uz Pasaules Veselības organizācijas (PVO) pilnvarām, tai kā vadošajai un koordinējošajai iestādei ir centrāla nozīme globālo veselības aizsardzības problēmu risināšanā, tostarp sagatavotībā slimību uzliesmojumiem, to profilaksē un atklāšanā un reaģēšanā uz tiem;
2. ATZĪST PVO kā Covid-19 apkarošanas rīku pieejamības paātrināšanas iniciatīvas koordinācijas centra sekretariāta īstenoto lomu;
3. ATZĪST ARĪ TO, ka, lai gan PVO ir plašas pilnvaras, pēdējā pandēmija ir parādījusi, ka tas, ko sagaida starptautiskā sabiedrība – lai gan atšķiras atkarībā no situācijas valstī – kopumā pārsniedz PVO pašreizējās spējas un tās iespēju palīdzēt dalībvalstīm izstrādāt stipras un noturīgas veselības aizsardzības sistēmas, kas sniedz augstas kvalitātes pakalpojumus tiem, kam tie nepieciešami, nevienu nepametot novārtā, tostarp pandēmijas laikā;
4. IZCEĻ PVO nozīmi atbalsta, tostarp ārkārtas un tehniskā atbalsta, sniegšanā visneaizsargātākajām valstīm;

5. ATGĀDINA, ka pārskatos un izvērtējumos pēc smaga akūta respiratorā sindroma (SARS-CoV) epidēmijas, H1N1 gripas pandēmijas un Ebolas vīrus slimības uzliesmojuma Rietumāfrikā ir uzsvērti trūkumi globālajās spējās sagatavoties uzliesmojumiem un reaģēt uz tiem, un tajos ir doti daudzi un konkrēti ieteikumi, kā novērst šos trūkumus. Zināmā mērā šo ieteikumu rezultātā ir tikušas veiktas slavējamas darbības, piemēram, Starptautisko veselības aizsardzības noteikumu (SVAN) pārskatīšana 2005. gadā un PVO programmas reaģēšanai ārkārtas situācijās veselības jomā un PVO programmai reaģēšanai ārkārtas situācijās veselības jomā paredzētās Neatkarīgās uzraudzības un konsultatīvās komitejas (*IOAC*) izveide pēc iepriekš minētā Ebolas vīrus slimības uzliesmojuma;
6. ŅEM VĒRĀ problēmas, tostarp saistībā ar pārredzamību, sinerģijām, finansējumu un atbildību, ar ko PVO saskaras pašreizējā ģeopolitiskajā situācijā, un ieteikumus, kas ietverti pēdējos gados izstrādātajos pārskatos un izvērtējumos, kā arī pašlaik notiekošo pārskatīšanu un izvērtēšanu, lai rastu minēto problēmu risinājumus. ŅEM VĒRĀ ARĪ patlaban notiekošos centienus pārveidot organizāciju ar "PVO pārveides programmas" palīdzību un PVO 13. vispārējā darba programmā ietvertajiem "trīskāršā miljarda mērķiem";
7. ATGĀDINA par ES un tās dalībvalstu koordinējošo un vadošo lomu PVO 2020. gada 19. maija rezolūcijas WHA73.1 par reaģēšanu uz Covid-19 ierosināšanā un sarunu risināšanā par to;
8. PAUŽ atbalstu PVO ierosinātajam izvērtēšanas procesam, ATZINĪGI VĒRTĒ Neatkarīgās speciālistu grupas gatavībai un reaģēšanai uz pandēmijām (*IPPR*) izveidi un UZSVER, ka tai jābūt objektīvai, neatkarīgai un visaptverošai un tās darbam jābūt tik kvalitatīvam, cik vien iespējams;

9. ATZINĪGI VĒRTĒ to, ka PVO sasauc Starptautisko veselības aizsardzības noteikumu darbības pārskata komiteju (SVAN pārskata komiteja), un tās sadarbību ar *IOAC*, *IPPR* un citām attiecīgām struktūrām, vienlaikus uzsverot, ka ir svarīgi, lai šis darbs būtu papildinošs un saskaņots ar citām esošām un notiekošām iniciatīvām. ATGĀDINA Valdes 146. sesijā pieņemto rezolūciju (EB146.R10) "Sagatavotības stiprināšana ārkārtas situācijās veselības jomā: Starptautisko veselības aizsardzības noteikumu īstenošana (2005)" un ŅEM VĒRĀ Globālās sagatavotības uzraudzības padomes ieteikumus par globālās sagatavotības un reaģēšanas stiprināšanu;
10. saistībā ar reformu UZSVER pieejas "Viena veselība" nozīmi ārkārtas situāciju veselības jomā novēršanai un risināšanai un mudina pārdomāt, kā institucionāli un organizatoriski nostiprināt pieeju "Viena veselība" globālā līmenī.

**PAMATOJOTIES UZ MINĒTO, EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME UN PADOMĒ
SANĀKUŠIE DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI**

11. IR APŅĒMĪBAS PILNI nodrošināt, ka ES un tās dalībvalstis, balstoties uz savu apņemšanos īstenot multilaterālismu, arī turpmāk uzņemsies vadošo lomu globālās veselības jomā, un IR APŅĒMUŠIES nodrošināt koordinējošu, proaktīvu un vadošu lomu iekļaujošā procesā, kura mērķis ir stiprināt globālo veselības drošību un PVO, jo īpaši PVO spēju būt gatavai un reaģēt ārkārtas situācijās veselības jomā un izskatīt *IPPR*, SVAN pārskata komitejas un *IOAC* turpmākā darba rezultātus nolūkā izmantot tos praktiskās darbībās, kā arī atbalstīt PVO dalībvalstis, stiprinot valstu veselības aizsardzības sistēmas un sabiedrības veselības politiku. Šajā sakarā svarīgs ir ciešs un pastāvīgs dialogs ar PVO dalībvalstīm;
12. SECINA, vienlaikus atzīstot atšķirīgos apstākļus dažādās valstīs, ka pastāv nepieciešamība novērst neatbilstību starp PVO dalībvalstu gaidām no organizācijas un tās spējām, un līdz ar citām PVO dalībvalstīm arī TURPMĀK IESAISTĪSIES organizācijas pārvaldes struktūrās un veicinās atbilstīgas darbības saistībā ar labāko turpmāko rīcību;

13. ATZĪST, ka PVO pārvaldības struktūrām prioritārā kārtā būtu jārisina problēmas, ar kurām PVO patlaban saskaras, cita starpā saistībā ar pārredzamību, sinerģijām, prognozējamu un ilgtspējīgu finansējumu un atbildību, kā arī tās problēmas, kas saistītas ar reaģēšanu uz pašreizējo pandēmiju un neatbilstību starp PVO dalībvalstu gaidām un organizācijas spējām;
14. MUDINA visus attiecīgos dalībniekus, tostarp citus globālās veselības aizsardzības dalībniekus un nevalstiskos dalībniekus, kopīgi stiprināt PVO spējas profilakses, sagatavotības un reaģēšanas jomā, vienlaikus UZSVEROT, ka ir svarīgi turpināt stiprināt partnerības, kā arī organizācijas neatkarību, darbu normatīvo aktu izstrādes jomā, tehniskās spējas, atbildību, efektivitāti, lietderību un pārredzamību;
15. UZSVER, ka nostiprinātam Eiropas Slimību profilakses un kontroles centram (*ECDC*) varētu būt nozīmīga loma turpmāk, kad notiks uzliesmojumi, un ka arī turpmāk būtu jāizskata stiprākas sadarbības iespējas starp *ECDC* un PVO;
16. UZSVER SVAN pilnīgas īstenošanas nozīmi un ĪPAŠI NORĀDA, ka, neskarot notiekošo pārskatīšanas un izvērtēšanas mehānismu galīgos ziņojumus un ieteikumus, varētu paredzēt turpmāk norādītos pasākumu ierosinājumus, cita starpā attiecībā uz SVAN pārskatīšanu, un tie varētu sniegt ieguldījumu *IPPR*, *IOAC*, Globālās sagatavotības uzraudzības padomes (*GPMB*) un SVAN pārskata komitejas darbā. Minētie pasākumi ietver sekojošo:
 - būtu jāapsver iespēja pārskatīt brīdinājumu sistēmu starptautiskas sabiedrības veselības ārkārtas situācijas (*SSVĀS*) izsludināšanai; tam, līdzīgi kā luksofora sistēmai, vajadzētu dot iespēju diferencēt brīdinājumu līmeņus, kas veicinātu pasākumu pārredzamību un uzlabotu saziņas par sabiedrības veselības apdraudējumiem precizitāti;
 - SVAN varētu paredzēt atšķirību starp ceļošanas un tirdzniecības ierobežojumiem, t.i., diferencēt pasākumus attiecībā uz cilvēku pārvadāšanu un preču pārvadāšanu, lai izvairītos no nevajadzīga kaitējuma ekonomikai;

- iespēja veikt neatkarīgu epidemioloģisku izvērtēšanu uz vietas augsta riska zonās ciešā sadarbībā ar attiecīgo dalībvalsti;
- palielināta pārredzamība par to, kā valsts ievēro SVAN, kopā ar efektīvāku un konsekventi piemērotu ziņošanas sistēmu, ar ko dalībvalstis ziņo PVO sekretariātam, kā arī kopīgas ārējas izvērtēšanas un attiecīgu pēcpasākumu stiprināšana;
- īstenoto reaģēšanas pasākumu pozitīvās un negatīvās ietekmes izvērtēšana un analīze par to, kādas zināšanas trūkst, lai noteiktu, kādi instrumenti darbību noteikšanai var būt vajadzīgi valsts līmenī;
- apņemšanās arī turpmāk stiprināt PVO lomu normatīvo aktu izstrādes jomā un vajadzības gadījumā – arī tās spējas. Pārdomas šajā sakarā varētu ietvert iespēju stiprināt Galvenā zinātnieka biroju, papildus reģionālajiem un valstu birojiem, pamudinājumu PVO veicināt un izstrādāt jaunas pieejas, ar kurām veselību saistīt ar ilgtspējīgu izaugsmi, un stiprināt kartēšanu un izpratni par globālo veselības ekonomiku un PVO akadēmisko aprindu turpmāku attīstīšanu;
- stiprināt PVO centienus radīt sinerģijas sagatavotībā un reaģēšanā ar visiem atbilstīgajiem dalībniekiem un sniegt atbalstu visneaizsargātākajiem;
- stiprināt "trīspusēju" sadarbību starp PVO, Apvienoto Nāciju Organizācijas Pārtikas un lauksaimniecības organizāciju (*FAO*), Pasaules Dzīvnieku veselības organizāciju (*OIE*) un ar ANO Vides programmu (*UNEP*), lai veicinātu pieeju "Viena veselība" attiecībā uz zoonozes slimībām;

17. UZSVER, ka ES un tās dalībvalstis pilnībā atbalsta PVO vadošo un koordinējošo lomu globālajā veselībā un tādēļ veicinās vajadzīgo PVO reformu pasākumu savlaicīgu īstenošanu, pamatojoties uz pārdomām par iepriekš minētajiem punktiem, kā arī attiecīgiem ziņojumiem un ieteikumiem ar mērķi stiprināt organizāciju tās trīs līmeņos un lai nodrošinātu, ka PVO pārvaldības struktūras veic pēcpasākumus.